

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

The guidelines for the development of Buddhist education innovations
Of primary school administrators in Nakhon Sawan primary educational service area office 3

นิชาพิชญ์ ฉัตรมานพ¹

Nichapit Chatmanop¹

วรกฤต เกื่อนช้าง², พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ (ธานี สุขโขโต)³

Worrakrit Thuenchang², Phrakhrusrisuthamniwit (Thanee sukhajoto)³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 โดยจำแนกตามปัจจัยบุคคล และ 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รองลงมาได้แก่ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย ด้านการเผยแพร่ ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ ด้านการทดลองใช้ ตามลำดับ ส่วนด้านการระบุปัญหา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของต่อสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01. และ 3. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 พบว่า 1) ด้านการระบุปัญหา ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูและบุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สอบถามปัญหา ระบุปัญหา และลงข้อสรุปถึงปัญหา (สัมมาทิฐิ) 2) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา (สัมมากัมมันตะ) 3) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ ผู้บริหารควรวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา วิเคราะห์จากความเป็นจริงและปราศจากความรู้สึกส่วนตัว (สัมมาอาชีวะ) 4) ด้านการประดิษฐ์คิดค้น

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์ , E-mail: nichapit13@gmail.com

² รองศาสตราจารย์, ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

³ รองศาสตราจารย์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

นวัตกรรมควรพิจารณาเลือกปัจจัยนำเข้าอย่างสมเหตุสมผล มีการขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ทุกฝ่าย ตามระเบียบและวิธีที่ถูกต้อง แจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อมูลเพื่อแสดงเจตนาอันบริสุทธิ์ในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ (สัมมาอาชีวะ) 5) ด้านการทดลองใช้ ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้นวัตกรรมให้มีความใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการใช้จริง (สัมมาสังกัปปะ) 6) ด้านการเผยแพร่ ผู้บริหารควรติดต่อ ประสาน แหล่งเผยแพร่นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ นวัตกรรม (สัมมาวายามะ)

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, นวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธ, ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

abstract

This research Article has the objectives; 1) to study the conditions for the development of Buddhist education innovations of primary school administrators in Nakhon Sawan primary educational service area office, 2) to compare the conditions of educational innovation development of administrators of Tha Tako District Primary Schools in the Nakhon Sawan Educational Service Area 3, classified according to individual factors, 3) to find the guidelines for the development of Buddhist education innovations of primary school administrators in Nakhon Sawan primary educational service area office 3. The research is a mixed method (Mixed Research Method), with step 1: It is quantitative research. The sample group used in this research was 175 teachers. The tool used in the research is a 5-level estimation questionnaire with a reliability value at 0.91. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation and one-way analysis of variance (One Way ANOVA). Step 2: Use a qualitative research format. The research instrument was an interview with 9 key informants by content analysis. The research findings were as follows: 1. Conditions of educational innovation development of administrators of Tha Tako District Primary School in Nakhon Sawan Educational Service Area 3. Overall, the average was at a high level when considering each aspect, it was found that the invention and innovation aspect had the highest average level, followed by the setting of objectives, dissemination, education, various limitations, and Sequence trials and problem identification had the lowest averages at a high level. 2. Respondents of different genders had different opinions on the state of educational innovation development of administrators of Tha Tako District Primary School in Nakhon Sawan Educational Service Area 3, while those with age and different work experiences have different opinions at a statistical significance level of .01. and 3. Guidelines for developing innovative Buddhist education by administrators of primary schools in Tha Tako District in Nakhon Sawan Educational Service Area 3 found that 1) In terms of problem identification, administrators should explain to teachers, starting with asking questions and identifying problems conclusions about the problems, 2) In terms of setting objectives, administrators should set objectives that are consistent with the educational institution context. 3) In the field of education and various limitations, administrators should analyze the strengths and weaknesses of the educational institution honestly, analyze from reality and without personal feelings, 4) In terms of inventing and innovating, executives should consider selecting input factors reasonably, requesting cooperation and assistance from all parties according to the correct regulations and methods, informing the objective of studying the information to show the intention to achieve success. The benefit of using information, 5) In the field of trial, administrators should take into account the target group in trying out the innovation so that it is close to the target group that actually wants to use it, 6) In the field of dissemination of

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

users Management should continuously contact, coordinate sources of innovation dissemination, and create networks that are beneficial to innovation dissemination.

Keyword: The guidelines for the development, Buddhist education innovations primary school administrators

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 1560-2564 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรม โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับรูปแบบการดำเนินงานให้มุ่งเน้นการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อยกระดับและพัฒนานวัตกรรมในการยกระดับคุณภาพสังคม การส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะสูง⁴ แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ยังไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่เป็นเพียงแหล่งให้ความรู้ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วจะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น ถือเป็นความท้าทายต่อระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเอื้อต่อคนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่⁵

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา พัฒนาต่อยอดสร้างองค์ความรู้นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ทางการศึกษา เพื่อสร้างคุณค่าและขีดความสามารถของประเทศ และผลักดันให้มีการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุสัมฤทธิ์ผลและเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาสู่การพัฒนาคน⁶ รวมทั้งสามารถพัฒนาองค์ความรู้ สร้างทักษะ และปลูกฝังเจตคติได้อย่างเหมาะสม ด้วยการสร้างนวัตกรรม (Innovation) สอดคล้องกับการเรียนรู้ ให้ช่วยเสริมสร้างความรู้ เสริมสร้างทักษะ และปลูกฝังเจตคติที่ดีและเป็นไปตามความก้าวหน้าของยุคสมัยในปัจจุบัน⁷ ครูผู้สอนจึงต้องเป็นผู้สร้างและพัฒนานวัตกรรม โดยหลักการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี นั้นประกอบด้วย 1) การระบุปัญหา (Problem) 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) 3) การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) 4) การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) 5) การทดลองใช้ (Experimentation)⁸ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำหรับใช้เป็นกรอบการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาในสังกัด โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงาน โดยยึดนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2558), หน้า 169.

⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574, (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิก จำกัด, 2560), หน้า 69.

⁶ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563), หน้า 7.

⁷ ยิ่งศักดิ์ เพชรนิล และ มานีย์ กุศลคุ้ม, แนวทางการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง, วารสารนิติรัฐและสังคมศาสตร์, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 19-24.

⁸ ทิศนา ขัมมณี, ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), หน้า 67.

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

พื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และนโยบายมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพอย่างมีส่วนร่วม แต่ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจากเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2558-2560 พบว่า ผู้เรียนมีผลคะแนนด้านภาษา และด้านการคิด คำนวณเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และด้านการใช้เหตุผลลดลง ร้อยละ 5.47 และยังคงพบว่า ในทุกรายวิชามีคะแนนผลการทดสอบลดลง⁹

จากปัญหาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานตามเป้าหมายให้ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การใช้นวัตกรรมจึงเข้ามาเป็นส่วนสำคัญสำหรับพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและให้การสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยแนวทางที่เหมาะสมตามหลักการ เพื่อให้การใช้วัตกรรมการเกิดประสิทธิภาพ การพัฒนานวัตกรรมการศึกษานั้น ในแง่ของการปฏิบัติงานมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ หลักธรรมที่เหมาะสมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธ คือ หลักมรรคมีองค์ 8 ประกอบด้วย 1) สัมมาทิฐิ (ความเห็นที่ถูกต้อง) 2) สัมมาสังกัปปะ 3) สัมมาวาจา 4) สัมมากัมมันตะ (การปฏิบัติที่ถูกต้อง) 5) สัมมาอาชีวะ 6) สัมมาวายามะ (ความเพียรที่ถูกต้อง) 7) สัมมาสติ 8) สัมมาสมาธิ สอดคล้องกับ ญาณธยาน์ภรณ์ เริ่มยินดี ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักมรรค 8 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และกรณีการ ขาวเงิน ที่ได้นำหลักมรรคมีองค์ 8 บูรณาการการพัฒนาคุณภาพของบุคคลตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษา แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จังหวัด นครสวรรค์ เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านหลักการบนพื้นฐานของคุณธรรม เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 โดยจำแนกตามปัจจัยบุคคล
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งแต่ละตอนมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

⁹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562, (นครสวรรค์ : กลุ่มนโยบายและแผน, 2562), หน้า 21.

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบผสมวิธี โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 306 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 175 คน ได้จากการเทียบตารางเครจซี่และมอร์แกน เทียบสัดส่วน แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ประเมินค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้ออกแบบแบบสอบถาม เป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และตอนที่ 2 สภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการระบุปัญหา (Problem) 2) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) 3) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) 4) ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) 5) ด้านการทดลองใช้ (Experimentation) 6) ด้านการเผยแพร่

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยนี้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อคำถามว่ามีความเหมาะสม แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เบื้องต้น ปรับปรุง แก้ไข ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบข้อคำถามโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง กำหนดให้ข้อที่มีค่าไม่น้อยกว่า 0.60 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์จำนวน 30 ฉบับ ทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขออนุมัติหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร รองผู้อำนวยการและครูโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลกับโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 39 แห่ง เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและเปรียบเทียบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และ ค่าทดสอบค่า F-test (ONE WAY ANOVA)

3. ระยะที่ 2 แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การดำเนินการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป/คน นักวิชาการด้านพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวน 2 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured Interview) ประกอบด้วย 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 จังหวัดนครสวรรค์

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำผลการศึกษามาพัฒนาการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 จังหวัดนครสวรรค์ โดยนำผลการศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมาสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในมิติของการพัฒนาและส่งเสริม ส่วนผลการศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสร้างข้อคำถามในมิติของการปรับปรุง สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แก้ไขแบบสัมภาษณ์และตีพิมพ์และนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยขออนุมัติหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการระบุวันที่ และเวลา ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยบันทึกคำสัมภาษณ์ตลอดจนตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วน และรวบรวมแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 จังหวัดนครสวรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D = .46) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D = .50) รองลงมาได้แก่ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) ($\bar{X} = 4.08$, S.D = .50) ด้านการเผยแพร่ ($\bar{X} = 4.07$, S.D = .53) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ($\bar{X} = 4.02$, S.D = .53) ด้านการทดลองใช้ (Experimentation) ($\bar{X} = 4.02$, S.D = .56) ตามลำดับ ส่วนด้านการระบุปัญหา (Problem) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D = .57)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ต่างกัน

เพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ต่างกัน

อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการระบุปัญหา (Problem) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) และด้านด้านการทดลองใช้ (Experimentation) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) และด้านการเผยแพร่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี และผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปีมีระดับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี

สมมติฐานที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ต่างกัน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการระบุปัญหา (Problem) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) และด้านการเผยแพร่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้ดังนี้

1) ด้านการระบุปัญหา (Problem) ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูและบุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และประโยชน์ของนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษา (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) จัดประชุม เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้อธิบายปัญหาของสถานศึกษา (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้นวัตกรรมการศึกษา เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจการใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา สัมมากรรมันตะ : การกระทำถูกต้อง)

2) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) โดยผู้บริหารควรมีความเชื่อว่านวัตกรรมที่ดีสามารถนำมาซึ่งการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพได้ ผู้บริหารควรนำเสนอตัวอย่างนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นประโยชน์ ต่อสถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียน (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) จัดประชุมเพื่อให้เกิดการพิจารณาวัตถุประสงค์ในการพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน ผู้บริหารควรชี้แนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมแก่ทีมพัฒนา (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ผู้บริหารควรจัดประชุมวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียน (สัมมากรรมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ผู้บริหารควรเป็นผู้มีสติและมีความรอบรู้ต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง (สัมมาสติ : การระลึกประจำใจถูกต้อง)

3) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูศึกษาสภาพด้วยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาก่อนการพัฒนา (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) มีความคิดริเริ่มในการพัฒนานวัตกรรม (สัมมาสังกัปปะ : ความไม่ใจถูกต้อง) ใช้เครื่องมือ กระบวนการศึกษาข้อมูลก่อนการพัฒนาที่หลากหลายอย่างเป็นระบบ (สัมมากรรมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ผู้บริหารควรวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาจากความเป็นจริงและไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัว (สัมมาอาชีวะ : การดำรงชีพถูกต้อง) ผู้บริหารควรใช้แนวคิดและทฤษฎีประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและพิสูจน์ได้ (สัมมาสติ : การระลึกประจำใจถูกต้อง) ผู้บริหารควรลงพื้นที่ในการสอบถามข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (สัมมาวาจา : วาจาที่ถูกต้อง)

4) ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้บริหารควรยึดมั่นในความถูกต้อง และมีจรรยาบรรณในใช้แนวคิด ทฤษฎีมาเป็นปัจจัยนำเข้าให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) ผู้บริหารควรพูดถึงข้อเท็จจริงของปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรม (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ควรขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา (สัมมากรรมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ควรพิจารณาเลือกปัจจัยนำเข้า และแจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อมูลทุกครั้งเพื่อเป็นการแสดงเจตนาอันบริสุทธิ์ในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ (สัมมาอาชีวะ :

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

การดำรงชีพถูกต้อง) ควรพิจารณาปัจจัยนำเข้าก่อนการคิดค้นนวัตกรรมอย่างรอบคอบ (สัมมาสติ : การมีสติที่ถูกต้อง)

5) ด้านการทดลองใช้ (Experimentation) ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้นวัตกรรมให้มีความใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการใช้จริง (สัมมาสังกัปปะ:ความใฝ่ใจถูกต้อง) ควรกล่าวให้กำลังใจทั้งผู้พัฒนานวัตกรรม และผู้ทดลองใช้นวัตกรรม (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) กำกับ ติดตาม การทดลองใช้นวัตกรรมด้วยระเบียบวิธีที่ถูกต้อง (สัมมาสัมมัณฑะ : การกระทำถูกต้อง) ผู้บริหารควรวางใจเป็นกลางและยอมรับผลการพัฒนานวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนานวัตกรรมที่แท้จริง (สัมมาสติ : การระลึกประจำใจถูกต้อง)

6) ด้านการเผยแพร่ ผู้บริหารควรพิจารณาแหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) ควรร่วมกันกำหนดขอบเขตการเผยแพร่ นวัตกรรม ที่มีบริบทที่สอดคล้องกับนวัตกรรม (สัมมาสังกัปปะ:ความใฝ่ใจถูกต้อง) ผู้บริหารให้คำแนะนำและชี้แนะครูและบุคลากรเกี่ยวกับแหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ครูผู้พัฒนานวัตกรรมต่อไป (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ใช้แหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงนวัตกรรม (สัมมาสัมมัณฑะ : การกระทำถูกต้อง) ติดต่อ ประสาน แหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ นวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในอนาคต (สัมมาวายามะ : ความพากเพียรถูกต้อง)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม(Innovation) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย ด้านการเผยแพร่ ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ด้านการทดลองใช้ ตามลำดับ ส่วนด้านการระบุปัญหา (Problem) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 มีการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2559) ซึ่งได้กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นการคิดค้นเพื่อแก้ปัญหา ผ่านการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนานวัตกรรม

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

จากการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างเท่าเทียม จึงมีความเห็นต่อการพัฒนา

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

นวัตกรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและประสบการณ์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อค่านิยม แนวคิด และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอาจสืบเนื่องจากปัจจุบันการพัฒนานวัตกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว อายุจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศศิธรดา แพงไทย (2561) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ โดยพบว่า ผลการใช้ นวัตกรรมครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน มีการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน มีการทำงานเป็นทีม ครูพัฒนาวิชาชีพ ผู้เรียน กล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผลมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ

3. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1) ด้านการระบุปัญหา (Problem) ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูและบุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และควรแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการประชุม คิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมร่วมกัน (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) จัดประชุม เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้อธิบายปัญหา ในสถานศึกษา (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้นวัตกรรมการศึกษา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ในการใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา สัมมากัมมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนานวัตกรรมการเรียน การระบุปัญหาที่ดีควรมาจากการศึกษา ข้อมูลบริบทสถานศึกษา บริบทชุมชน บริบทสำนักงานเขตพื้นที่ตลอดจนนโยบาย ที่มีความคลาดเคลื่อนให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงจะส่งผลต่อการพัฒนานวัตกรรม สอดคล้องกับ ศศิธรดา แพงไทย (2561) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ โดยพบว่า ด้าน กระบวนการมีการวางแผนการใช้นวัตกรรม กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน การร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน และการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารเข้าร่วมในกระบวนการทุกกิจกรรม และสอดคล้องกับพระอุดมปัญญาภรณ์ (สัณหวัดร สณหวฑฒโน) และ นิรัช เรื่องแสน (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการวิเคราะห์นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธ ซึ่งพบว่า หลักการที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่เป็นเลิศโดยใช้หลักการของพระพุทธเจ้าที่สอนหลักความจริงของชีวิตเพื่อให้ รู้จักวิถีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการเรียนรู้นี้เริ่มจากทุกข์ (Suffering) ซึ่งเปรียบเสมือนปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) โดยผู้บริหารควรมีความเชื่อว่านวัตกรรมที่ดี สามารถนำมาซึ่งการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพได้ ผู้บริหารควรนำเสนอตัวอย่างนวัตกรรมการศึกษาที่เป็น ประโยชน์ ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมที่มีประโยชน์คุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียน (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนานวัตกรรมควร กำหนดเป้าหมายอย่างรอบคอบ จัดประชุมเพื่อให้เกิดการพิจารณาวัตถุประสงค์ในการพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน ผู้บริหารควรชี้แนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมแก่ทีมพัฒนา (สัมมาวาจา : การพูดจา ถูกต้อง) ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา จัดประชุมวิเคราะห์บริบท สถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียน (สัมมากัมมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ผู้บริหารควรเป็นผู้มีสติและมีความ อดบั้นไว้ต่อข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง (สัมมาสติ : การระลึกประจําใจถูกต้อง) ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนด จุดมุ่งหมายนับเป็นการชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนานวัตกรรม และการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

สามารถส่งผลให้การพัฒนาวัตกรรมการประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นเปรียบได้ดังหนทางที่ทำให้พันทุข์ ซึ่งคือการพัฒนาวัตกรรมการเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน สอดคล้องกับ พระอุดมปัญญาภรณ์ (สัณหวัดร สณหวทฒโน) และ นิรัช เรืองแสน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธ ซึ่งได้ นำหลักอริยมรรคมาใช้ในการพัฒนาวัตกรรมการเชิงพุทธ

3) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาสภาพก่อนการพัฒนาวัตกรรมการศึกษา และส่งเสริมให้ครูศึกษาสภาพด้วยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาก่อนการพัฒนา (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) ความคิดริเริ่มในการพัฒนาวัตกรรมการ (สัมมาสังกัปปะ:ความใฝ่ใจถูกต้อง) ใช้เครื่องมือ กระบวนการศึกษาข้อมูลก่อนการพัฒนาที่หลากหลาย มีการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนอย่างเป็นระบบ (สัมมากัมมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ผู้บริหารควรวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาจากความเป็นจริงและไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัว (สัมมาอาชีวะ : การดำรงชีพถูกต้อง) ผู้บริหารควรใช้แนวคิดและทฤษฎีประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและพิสูจน์ได้ (สัมมาสติ : การระลึกประจำใจถูกต้อง) ผู้บริหารควรลงพื้นที่ในการสอบถามข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (สัมมาวาจา : วาจาที่ถูกต้อง) ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาข้อจำกัดนั้นเป็นการศึกษาว่านวัตกรรมที่กำลังจะพัฒนาตามวัตถุประสงค์นั้นมีข้อจำกัดมากน้อยเพียงใด และสามารถจัดการกับข้อจำกัดอย่างไรเพื่อให้การพัฒนาวัตกรรมการดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ผู้บริหารที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาวัตกรรมการได้ดีจึงควรเป็นผู้รักการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับปัจจัยรอบด้าน ในการช่วยเหลือครูผู้พัฒนาวัตกรรมการให้ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ สอดคล้องกับ ครรชิต วรรณษา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อความมีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า พันธกิจของผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ ด้วยการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และศศิธรดา แพงไทย (2561) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ โดยพบว่า ด้านกระบวนการมีการวางแผนการใช้วัตกรรมการ กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน การร่วมสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การสังเกตชั้นเรียน และการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารเข้าร่วมในกระบวนการใช้วัตกรรมการกิจกรรม

4) ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม(Innovation) ผู้บริหารควรยึดมั่นในความถูกต้อง และมีจรรยาบรรณในใช้แนวคิด ทฤษฎีมาเป็นปัจจัยนำเข้าให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) ผู้บริหารควรพูดถึงข้อเท็จจริงของปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาวัตกรรมการ (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ควรขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา (สัมมากัมมันตะ : การกระทำถูกต้อง) ควรพิจารณาเลือกปัจจัยนำเข้าอย่างสมเหตุสมผล และแจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อมูลทุกครั้งเพื่อเป็นการแสดงเจตนาอันบริสุทธิ์ในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ (สัมมาอาชีวะ : การดำรงชีพถูกต้อง) ควรพิจารณาปัจจัยนำเข้าก่อนการคิดค้นนวัตกรรมอย่างรอบคอบ ใช้ข้อมูลที่รอบด้าน พิจารณาด้วยปัญญาอย่างมีสติ (สัมมาสติ : การมีสติที่ถูกต้อง) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎี องค์ความรู้ ตลอดจนบริบทของสถานศึกษาซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่และผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับศศิธรดา แพงไทย (2561) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ เพื่อศึกษาสภาพบริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลของการใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน และวิธีการแบบเปิด โดยพบว่า ด้านบริบท โรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

ทดลองนาร่อง การใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้โครงการโรงเรียนในพื้นที่
เฉพาะปัญญา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านปัจจัย มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการใช้
นวัตกรรมของโรงเรียน โดยจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สื่อ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ที่มี
ผู้เชี่ยวชาญภายนอกจากสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วม ในกระบวนการใช้นวัตกรรม

5) ด้านการทดลองใช้ (Experimentation) ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้
นวัตกรรมให้มีความใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการใช้จริง (สัมมาสังกัปปะ:ความใฝ่ใจถูกต้อง) ควรกล่าว
ให้กำลังใจทั้งผู้พัฒนานวัตกรรม และผู้ทดลองใช้นวัตกรรม (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) กำกับ ติดตาม
การทดลองใช้นวัตกรรมด้วยระเบียบวิธีที่ถูกต้อง (สัมมาสัมมัณฑะ : การกระทำถูกต้อง) ผู้บริหารควรวางใจเป็น
กลางและยอมรับผลการพัฒนานวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนานวัตกรรมที่
แท้จริง (สัมมาสติ : การระลึกประจําใจถูกต้อง) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มเป้าหมายที่ดียอมนำมาซึ่งนวัตกรรม
คุณภาพ ซึ่งหากกลุ่มทดลองใช้มีศักยภาพและมีความใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจริงมากเพียงใด ผลการวิจัยก็จะมี
คุณภาพและมีความน่าเชื่อถือเมื่อนำไปใช้จริงมากกว่านั้น สอดคล้องกับศศิธรดา แพงไทย (2561) ได้ศึกษา
บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ
1) ศึกษาสภาพบริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลของการใช้นวัตกรรมการศึกษา ชั้นเรียน และวิธีการแบบ
เปิด 2) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ ผลการการใช้
นวัตกรรม โรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบการใช้นวัตกรรมจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นแหล่ง
ศึกษาดูงานจากหน่วยงานทางการศึกษา คณะผู้บริหาร ครูจากทั่วประเทศ ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใน
การสอน มีการจัดการเรียนการสอนตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน มีการทำงานเป็นทีม ครูพัฒนา
วิชาชีพ ผู้เรียน กล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผลมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ สถานศึกษามี
เอกลักษณ์ของตนเอง มีระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ชุมชนพึงพอใจและมีส่วน
ร่วม

6) ด้านการเผยแพร่ ผู้บริหารควรพิจารณาแหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมโดยคำนึงถึงความ
เหมาะสมและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ (สัมมาทิฐิ : ความเข้าใจถูกต้อง) ควรร่วมกันกำหนด
ขอบเขตการเผยแพร่ นวัตกรรม ที่มีบริบทที่สอดคล้องกับนวัตกรรม (สัมมาสังกัปปะ:ความใฝ่ใจถูกต้อง)
ผู้บริหารให้คำแนะนำและชี้แนะครูและบุคลากรเกี่ยวกับแหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ครูผู้พัฒนา
นวัตกรรมต่อไป (สัมมาวาจา : การพูดจาถูกต้อง) ใช้แหล่งเผยแพร่ นวัตกรรมที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดี
และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงนวัตกรรม (สัมมาสัมมัณฑะ : การกระทำถูกต้อง) ติดต่อ ประสาน แหล่ง
เผยแพร่ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ นวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นประโยชน์
ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในอนาคต (สัมมาวาโยมะ : ความพากเพียรถูกต้อง) ทั้งนี้เป็นการพิจารณา
แหล่งเผยแพร่ ข้อมูลที่เหมาะสมส่งผลต่อการเผยแพร่ นวัตกรรมที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับศศิธรดา แพงไทย
(2561) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์
ซึ่งพบว่า โรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์ ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนทดลองนาร่อง การใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้น
เรียน โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้โครงการโรงเรียนในพื้นที่เฉพาะปัญญา ของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ทราบถึงข้อค้นพบเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ดังภาพ

การศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเชิงพุทธของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอท่าตะโก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผู้บริหารควรบูรณาการหลักมรรคมีองค์ 8 ในการพัฒนานวัตกรรมแต่ละขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอน คือ 1) ด้านการระบุปัญหา (Problem) 2) ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) 3) ด้านการศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) 4) ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) 5) ด้านการทดลองใช้ (Experimentation) และด้าน 6) ด้านการเผยแพร่ เนื่องจากหลักมรรคมีองค์ 8 นั้นเป็นหลักการซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติแห่งความรู้แจ้ง จึงทำให้การพิจารณาและดำเนินการพัฒนานวัตกรรมเป็นไปอย่างรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การพัฒนานวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผู้บริหารในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมให้เกิดการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง
- 2) ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมแกนนำผู้พัฒนานวัตกรรมโดยการจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการภายนอก

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะนวัตกรรม
- 2) ควรมีการสนับสนุนการใช้นวัตกรรม ด้วยการคัดเลือกนวัตกรรมต้นแบบและนำไปใช้ในสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาปัจจัยส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในระดับศึกษาธิการจังหวัด
- 2) ควรศึกษาผลการใช้นวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- ครรรชิต วรณชา.,ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อควมมีประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”. **ปริญญาดุขฎิบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2557.
- ทิตนา แวมมณี. **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- พระอุดมปัญญาภรณ์ (สันหวัดร สณหวฑฒโน) และ นิรัช เรืองแสน. “วิเคราะห์นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงพุทธ THE ANALYSIS OF BUDDHIST LEARNING INNOVATION” . **Journal of Buddhist Education and Research : JBER**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1. (มกราคม – เมษายน 2564): 205-213.
- ยิ่งศักดิ์ เพชรนิล และ มานีย์ กุศลคุ้ม. “แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง”. **วารสารนิติรัฐและสังคมศาสตร์**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (มีนาคม 2563): 1-15.
- วิโรจน์ สารรัตน์. “นวัตกรรมกับกระบวนการศึกษาศตวรรษที่ 21”. **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559): 269-281.
- ศศิรดา พงษ์ไทย. บทบาทผู้บริหารกับการนวัตกรรมการศึกษาสู่การปฏิบัติ: กรณีโรงเรียนคูคาพิทยาสรรพ์. **วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์**. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2561.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. **แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีงบประมาณ 2562**.นครสวรรค์: กลุ่มนโยบายและแผน, 2562.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. **กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563.